

riskt bär/har burit särskilda krafter motsvarande människans olika åldrar, så förfaller man till rasism om man värderar en ålder högre än en annan.

Jag skrev i Antropos att "amerikanska män en gång av hänsynslöt vinningsbegär slog negrer i kedjor - människor som stod på barnets utvecklingsnivå - och släpade dem från urskogen fria liv till sitt eget hemland för att förslava och grymt utnyttja dem..." Och jag avslutar med att hävda att den enda lösningen nu är att amerikanerna gör allt för att höja de förslavade negrerna till sin egen nivå och standard. - Kravaller i Los Angeles för några månader sedan bekräftar detta.

Detta stycke ser Hansson som en bekräftelse på att jag stöder Steiners uppfattning att negrer stod på barns nivå. - Jag anser inte att negrer står på barns utvecklingsnivå och så ansåg inte Steiner. Det rör sig om nyanser. I naturtillståndet i Västafrika stod negrerna på barnets utvecklingsnivå, en uppfattning som bekräftas genom t ex Mary Kingsleys skildringar. För henne var det något positivt, hon älskade sitt Afrika, en kontrast till det viktorianska England. När människan lämnar naturtillståndet, när alfabetisering och skolgång börjar, förändras medvetandet, och det är inte bara positivt. Ingen av de många svenska waldorflärare jag känner skulle vilja stödja ett så grovt uttalande som "Negerer står på barnets nivå". Däremot skulle flertalet nog stödja, att man kan uppleva något varmt och spontant i mötet med afrikaner och deras kultur. Steiner ger inga "läror", han vill väcka tankar.

För att kunna förstå människan, människor, krävs ett tänkande som

aktiverar båda hjärnhalvorna. De naturvetenskapliga mätmetoderna är ett grovmaskigt nät som inte kan fånga själsliga nyanser. Det klarar konsten, diktningen bättre - en kunskap som vår tekniska tid undervärderat. Vad slår mot oss vid mötet med t ex afrikansk eller indisk kultur? Vilka annorlunda stämningar. Vad ligger bakom? Vi vet så lite, gåtorna är stora. Redan mellan smålänning, skåning och dansk märks spännande skillnader. Kan en ny sund folkpsykologi bana väg för förståelse mellan Europas folk och världen? Frågan har varit tabu sedan 1945. EG gör frågan högaktuell. Kan det mångnationella komma till heders?

Vetenskapen och dess metoder utvecklas ständigt. Vetenskapen är gränsöverskridande. En dag kanske vi kan bevisa vad alla visste: Att folk är olika. Kan antroposofin vara rasistisk om den med all makt bekämpar rasism?

Hans Möller

Svar:

Rudolf Steiner hävdade att han på ockult väg kunde fastställa att människor av olika "raser" hade olika psykiska kännetecken. Det finns emellertid inga som helst vetenskapliga belägg för några sådana psykiska skillnader. Vi människor är förvisso mycket olika, men de psykiska olikheterna har inget att skaffa med "ras".

Steiners påståenden om "rasernas" kännetecken är lika trista som banala återspeglings av västerländska och imperialistiska rasfördomar. Detta gäller inte minst hans påståenden om att svarta människor skulle ha - eller ha haft - en mera barnlig personlighet än människor med annan hudfärg. Det är ett anmärkningsvärt tecken på trohet mot Steiner att Möller återigen - år 1992 - försvarar dessa påståenden. "I naturtillståndet i västafrika stod negrerna på barnets utvecklingsnivå, en uppfattning som bekräftas genom t ex Mary Kingsleys skildringar."

För att bekämpa rasism och främlingshat behövs ingen "ny sund folkpsykologi" grundad på Rudolf Steiners rasfördomar. Tvärtom krävs att vi gör upp med alla former av rasfördomar.

Sven Ove Hansson